

CHECKLIST RISICO INVENTARISATIE EN EVALUATIE

VOOR

**WERKNEMERS
VERTEGENWOORDIGERS**

FNV Bondgenoten

versie 7

december 1998

aangepast aan arbowet 1998 (ingangsdatum 1/1/99)

en herziene WOR (ingangsdatum maart 98)

2

Checklist Risico Inventarisatie en Evaluatie (RIE):

Beoordeel de RIE van uw eigen bedrijf.

Steeds meer bedrijven beschikken over een Risico Inventarisatie en Evaluatie. Dat mag ook wel, want de wettelijke verplichting om een RIE uit te voeren. De mate waarin werknemers, Personeelsvertegenwoordiging (PVT) en/of Ondernemingsraad (OR) daaraan hebben bijgedragen verschilt nogal. Te vaak hebben werknemers en/of Ondernemingsraad aan de zijlijn gestaan.

Dat is niet de bedoeling: de wijze waarop een bedrijf met de RIE omgaat, is een belangrijke faktor in het arbobeleid van de onderneming, geldt bovendien als een 'regeling op het gebied van Veiligheid, Gezondheid en Welzijn.

Vandaar dat zowel OR als PVT instemmingsrecht hebben over zowel de RIE als het daaruit voortvloeiende plan van aanpak (artikel 27 Wet op de Ondernemingsraden).

Bovendien moet de werkgever jaarlijks rapporteren over de stand van zaken met het plan van aanpak. Over rapportage, alsmede de aktualiteit van de RIE (klopt alles nog?) moet hij volgens de arbowet vooraf overleggen met de OR (artikel 5 arbowet).

Hoe zit de checklist in elkaar?

Bijgaande checklist bekijkt de RIE van een aantal kanten:

0. hoe ver is men al met het voorbereiden/ uitvoeren van de RIE?
1. de gang van zaken rondom de RIE
2. de inhoud van de Risico Inventarisatie
3. de evaluatie van Risico's (het 'wegen' van de ernst van de risico's) en de adviezen van de arbodienst.
4. de wijze waarop het bedrijf met de RIE aan de slag gaat

De RIE is geen eenmalige gebeurtenis: zo vaak als veranderingen binnen het bedrijf dit eisen zal (voor dat deel van het bedrijf) een nieuwe RIE noodzakelijk zijn. Bovendien wordt door deskundigen geadviseerd ongeveer eenmaal per vier-vijf jaar de RIE compleet te vernieuwen.

Voor Ondernemingsraad en VGWM-commissie zijn dat evenzovele momenten om tijdens het overleg met de onderneming de puntjes op de i te zetten, waar dat tot dan toe niet het geval was. Op die manier moet een goede OR of VGWM-commissie in staat zijn het aantal keren 'nee'in de checklist tot een minimum terug te brengen.

3

De checklist kan op drie momenten als hulpmiddel dienen:

- bij het aandringen op uitvoering van de RIE en het betrekken van de OR hierbij (dus als er nog geen RIE is)
- bij het maken van afspraken
- bij het toetsen van het resultaat

Ook het invullen van deze checklist is dus geen eenmalige gebeurtenis!

Door de lijst geregeld opnieuw in te vullen (b.v. na elke RIE-ronde) kun je als OR of VGWM-commissie de vinger goed aan de pols houden.

Ook voor bedrijven die nog niet over een RIE beschikken, is deze lijst bruikbaar. Misschien nog wel beter. Want daar kan de checklist vooraf gehanteerd worden als hulpmiddel bij het maken van afspraken met het bedrijf. Dat gaat dan in eerste instantie om hoofdstuk 0 en 1, maar het kan nooit kwaad tijdens het overleg met management en/of arbodienst ook al eens naar hoofdstuk 2 en 3 te kijken.

Hoe werken met de checklist?

1. Beantwoord de vragen uit de lijst. Dat kan op verschillende manieren: ieder voor zich, en daarna de resultaten vergelijken, of in onderlinge discussie. Zorg dat - indien aanwezig - de RIE bij de hand is. Ga niet over één nacht ijs en zorg dat je antwoorden betrouwbaar zijn!
2. Maak de score op per blok en per hoofdstuk: de verhouding tussen het aantal keer 'ja' en 'nee' is een aanwijzing voor de kwaliteit van het hele proces. Bovendien kun je redelijk nauwkeurig aangeven waar zaken goed en waar ze fout gaan.
3. Bespreek het resultaat van de checklist met management en arbodienst, en probeer tot verbeteringsafspraken te komen. Realiseer je daarbij dat 80% 'ja' een heel goed resultaat is, en dat ook in dit opzicht Keulen en Aken niet op één dag gebouwd zijn.
4. Maak op basis van de bespreking van de checklist afspraken - die je in de checklist kunt verwerken: hij kan dus ook als besluitenlijst dienen!
5. Toets na verloop van tijd - wederom met behulp van de checklist - wat er van alle afspraken is terecht gekomen.

Let op: daar waar 'OR' staat, kan ook gelezen worden: 'PersoneelsVertegenwoordiging' of 'VGW(M)-commissie' (mits deze de bevoegdheid daartoe van de OR heeft gekregen)

4

file:rielchkrie7.chk

Checklist Risico Inventarisatie en Evaluatie

issue: december 1998

HOOFDSTUK 0: Hoe ver is men op dit moment?

	JA	NEE	TOELICHTING/ KOMMENTAAR
de RIE is ten minste 1 maal voor de hele onderneming uitgevoerd			
de voorbereidingen voor de RIE zijn in gang gezet			
het bedrijf is aangesloten bij een gecertificeerde arbodienst die in staat is de RIE uit te voeren			
het bedrijf is van plan de arbodienst in te schakelen bij het uitvoeren van de RIE			
het uitvoeren van de RIE of het bijdragen daaraan is opgenomen in het kontrakt met de arbodienst			
de OR/ VGWM-commissie heeft zelf een idee over de 5 grootste gevaren voor V, G en W in het bedrijf. Schrijf die op in de vierde kolom.			
de OR/ VGWM-commissie wenst betrokken te worden bij het overleg over de RIE, want zij is overtuigd dat ze op dit gebied een 'toegevoegde waarde' heeft. Schrijf in de vierde kolom, waar die 'toegevoegde waarde' in zit.			
OR en/of VGWM-commissie hebben regelmatig overleg met interne en/of externe deskundigen (arbodienst b.v.), waarbij ook de RIE aan de orde kan komen			
het bedrijf heeft overleg met OR en/of VGWM-commissie over de uitvoering van de RIE			
OR en/of VGWM-commissie (of leden daarvan) stellen zich regelmatig zelf op de hoogte van de arbeidsomstandigheden binnen het bedrijf			
TOTAALSCORE HOOFDSTUK 0			

5

HOOFDSTUK I - Voorafgaand aan de RIE: afspraken over de gang van zaken

	JA	NEE	TOELICHTING/ KOMMENTAAR
VOOROVERLEG MET OR OVER DE AANPAK VAN DE RIE			
Er is vooraf overleg met de OR over de aanpak en planning van de RIE			
Er is vooraf overleg met de OR over de wijze waarop de RIE zal worden uitgevoerd en hoe dit wordt voorbereid			
Er worden vooraf afspraken gemaakt met de OR over de toezending van de resultaten van de RIE			
Er wordt vooraf afgesproken dat met de OR zal worden overlegd over de resultaten van de RIE en over de prioriteiten die daaruit moeten voortvloeien			
SCORE 'VOOROVERLEG OR'			
PLANNING EN UITVOERING VAN DE RIE			
Er is een duidelijke planning voor het tijdstip waarop met de RIE gestart wordt			
Er is een duidelijke planning voor het tijdstip waarop de RIE gereed moet zijn			
Er zijn duidelijke afspraken wie verantwoordelijk is voor het tijdig en volgens afspraak uitvoeren van de RIE			
Het uitvoeren van de RIE duurt minder dan 6 maanden			
Het is vooraf duidelijk welke activiteiten in het kader van de RIE door de arbodienst en welke door mensen uit het bedrijf zelf (werknemers, management, OR, interne deskundigen) worden verricht			
Er wordt afgesproken dat de arbodienst meewerkt aan de RIE door ten minste zelf op het bedrijf kennis te nemen van de arbeidsomstandigheden.			

	JA	NEE	TOELICHTING/ KOMMENTAAR
SCORE 'PLANNING EN UITVOERING'			
OVERLEG OVER BETROKENHEID WERKNEMERS BIJ DE RIE			
Er wordt afgesproken dat de werknemers op het bedrijf vooraf worden geïnformeerd over het bij hen uitvoeren van de RIE			
Werknemers worden betrokken worden bij het uitvoeren van de RIE, b.v. door interviews of door zelf 'mee te lopen'			
Degenen die de RIE (helpen) uitvoeren - voorzover niet behorend bij de arbodienst - worden van te voren hierover door de arbodienst geïnstrueerd			
Werknemers worden direkt na uitvoering van de RIE geïnformeerd over de resultaten			
Werknemers worden actief betrokken bij het omzetten van de adviezen van de arbodienst in maatregelen			
Werknemers worden minstens viermaal per jaar via het werkoverleg geïnformeerd over de voortgang van arbo-activiteiten en plannen.			
SCORE 'BETROKKENHEID WERKNEMERS'			
OVERLEG OVER INHOUD VAN DE RIE			
Er is vooraf overleg met de OR over de onderwerpen die in de RIE aan de orde komen			
Er is vooraf aangegeven dat de RIE 'arbobreed' zal zijn, en minimaal de onderwerpen behandelt zoals aangegeven in AI-1 ⁽¹⁾			

¹ AI-1 is een Arbo Informatieblad, uitgegeven door de Sdu. AI-bladen vormen de opvolgers van de vroegere Publikatiebladen van de Arbeidsinspectie. AI-1 is de opvolger van het vroegere P190, over arbo- en verzuimbeleid. In een bijlage van AI-1 worden de

7

	JA	NEE	TOELICHTING/ KOMMENTAAR
Er is vooraf met OR en arbodienst besproken welke groepen (bijzondere) werknemers en welke specifieke functies in het kader van de RIE apart onder de loupe genomen zullen worden			
Er is met de arbodienst afgesproken dat resultaten, konklusies en adviezen voortvloeiend uit werknemersonderzoek (interviews) of Periodiek Arbeidsgezondheidskundig Onderzoek (PAGO) zullen worden verwerkt in de RIE.			
SCORE 'OVERLEG OVER INHOUD'			
OVERLEG OVER RISICO EVALUATIE			
Er zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop de arbodienst de risico's evalueert (=weegt)			
De OR/ VGWM-commissie is vooraf goed geïnformeerd over de toegepaste wijze van evalueren			
Er zijn afspraken gemaakt over de manier waarop de weging van Risico's ook in de RIE zelf zichtbaar wordt gemaakt (vgl. hoofdstuk 3)			
SCORE 'OVERLEG RISICO EVALUATIE'			
OVERLEG OVER HET VERVOLG VAN DE RIE			
Er worden vooraf afspraken met de OR gemaakt over de momenten waarop de RIE compleet herhaald wordt			
Er worden vooraf afspraken gemaakt met de OR over de momenten waarop de RIE			

onderwerpen genoemd die zoal in de RIE aan de orde moeten komen.

	JA	NEE	TOELICHTING/ KOMMENTAAR
moet worden bijgesteld (b.v. nieuwe machines, verbouwingen, veranderingen in organisatie en functies)			
Bovengenoemde afspraken over het herhalen/ bijstellen van de RIE worden ook (kontrafactueel) met de arbodienst afgesproken			
De geldigheid (aktualiteit) van de RIE wordt ten minste 1x per jaar met de OR besproken			
Er worden met de OR afspraken gemaakt over de 'vertaling' van de RIE naar een arbo-maatregelenplan, zoals aangegeven in hoofdstuk 4.			
Er wordt afgesproken dat zodra de RIE gereed is, de OR tegelijk met het management kan beschikken over het eerste (concept-)rapport			
Er wordt afgesproken dat de arbodienst rechtstreeks een exemplaar van de RIE, met de bijbehorende adviezen, aan de OR verzendt.			
Er wordt afgesproken dat arbodienst en management de resultaten van de RIE zullen toelichten aan de OR			
Er wordt afgesproken dat de gevolgde werkwijze en de kwaliteit van de RIE in overleg tussen management-arbodienst en OR zullen worden geëvalueerd en zonodig bijgesteld			
SCORE 'OVERLEG OVER VERVOLG VAN DE RIE'			
TOT SLOT....			
Het overleg over de RIE resulteert in concrete <u>afspraken</u> met de OR over planning, inhoud en uitvoering van de RIE, die door zowel OR als management onderschreven worden (wat doen we, wie doet het, wanneer)			
Het uiteindelijke resultaat van de RIE verkrijgt de goedkeuring van de arbodienst			

	JA	NEE	TOELICHTING/ KOMMENTAAR
TOTAALSCORE HOOFDSTUK I 'GANG VAN ZAKEN'			

HOOFDSTUK II: De inhoud van de inventarisatie

	JA	NEE	TOELICHTING/ KOMMENTAAR
Alle werkplekken binnen het bedrijf zijn beschreven			
Voorzover niet bij werkplekken vermeld worden ook de specifieke risico's van bepaalde functies (b.v.TD) onder de loupe genomen			
Alle belangrijke risico's rond veiligheid worden goed vermeld en beschreven (zie ook AI-1)			
Alle belangrijke risico's voor de gezondheid worden goed vermeld (zie ook AI-1)			
De welzijnsrisico's worden goed in kaart gebracht: * monotoon (kortcyclisch) werk * volledigheid van de functie * vakmanschap * contact met kollega's * informatie over het resultaat van het werk * ergonomische risico's * invloed werknemers op de organisatie van hun werk ('regelvrijheid' of autonomie)			
De risico's rond werktempo, werkdruk en werktijden worden goed in kaart gebracht			
Er wordt zichtbaar aandacht besteed aan de risico's van bijzondere groepen werknemers (uitzendkrachten, allochtone medewerkers, (zwangere) vrouwen, ouderen, jeugdigen enz.)			
De risico's van het sociale beleid (stijl van leidinggeven, discriminatie, emotionele			

	JA	NEE	TOELICHTING/ KOMMENTAAR
belasting, agressie e.,d.) worden in kaart gebracht			
De risico's van seksuele intimidatie worden in kaart gebracht			
De oorzaken van ziekteverzuim, ongevallen en beroepsziektes worden verwerkt in de RIE			
De resultaten van het PAGO ² worden verwerkt in de RIE			
TOTAALSCORE HOOFDSTUK II (Inventarisatie)			

² Periodiek Arbeids Gezondheidskundig Onderzoek - een op de risico's van het werk gericht medisch onderzoek, vaak vergezeld van een uitgebreide vragenlijst over werkomstandigheden

12

HOOFDSTUK III: De evaluatie van risico's en de adviezen van de arbodienst

	JA	NEE	TOELICHTING/ KOMMENTAAR
EVALUATIE VAN RISICO'S			
de risico's worden volgens een vaste en voor de OR duidelijk te volgen methode gewogen door de arbodienst			
voor elk afzonderlijk risico is in de RIE duidelijk te lezen hoe ernstig het risico gevonden wordt, en hoe men tot die afweging (zwaar of minder zwaar) gekomen is			
ook de niet-tastbare risico's (werkdruk, welzijn enz.) worden volgens een goed onderbouwde methode gewogen			
de ernst van de veiligheidsrisico's is volgens de OR/ VGWM over het algemeen goed ingeschat			
de ernst van de gezondheidsrisico's is volgens de OR/ VGWM over het algemeen goed ingeschat			
de ernst van de risico's als werkdruk, welzijn, werktijden e.d. is volgens de OR/ VGWM over het algemeen goed ingeschat			
de ernst van de specifieke risico's verbonden aan de functie van medewerkers is volgens de OR/ VGWM over het algemeen goed ingeschat			
de ernst van de risico's voor 'bijzondere groepen werknemers' is volgens de OR/ VGWM over het algemeen goed ingeschat			
er wordt een 'rode draad' in de RIE aangebracht: veel voorkomende risico's worden gebundeld en duidelijk omschreven als 'strukturele risico's'			
de relatieve zwaarte van de verschillende risico's is in één oogopslag vergelijkbaar, bijvoorbeeld doordat ze zijn weergegeven in een zgn. 'risicoprofiel'			

13

	JA	NEE	TOELICHTING/ KOMMENTAAR
SCORE 'EVALUATIE'			
ADVIEZEN VAN DE ARBODIENST			
de bijbehorende adviezen van de arbodienst zijn concreet en duidelijk			
de adviezen van de arbodienst zijn over het algemeen goed bruikbaar			
de adviezen van de arbodienst maken een voortvarende aanpak van de risico's mogelijk (dus geen vage 'op de lange baanschuivers!')			
in zijn adviezen kiest de arbodienst bij voorkeur voor 'aanpak bij de bron': het adviseren van Persoonlijke Beschermingsmiddelen wordt als uiterste noodmaatregelen gezien.			
in zijn adviezen houdt de arbodienst duidelijk rekening met de structurele en preventieve aanpak van veel voorkomende problemen (geen 'brandjesblusserij')			
SCORE 'ADVIEZEN'			
TOTAALSCORE HOOFDSTUK III (Evaluatie)			

14

HOOFDSTUK IV: DE RIE IS GEREED: AAN DE SLAG!

	JA	NEE	TOELICHTING/ KOMMENTAAR
De RIE is een overzichtelijk document om mee te werken			
De RIE is gemakkelijk aan te passen aan nieuwe omstandigheden, bijvoorbeeld doordat hij is opgezet als loasbladig systeem			
De resultaten van de RIE worden door de arbodienst toegelicht aan de OR			
Er is overleg tussen werkgever en OR over de resultaten van de RIE			
De resultaten van de RIE worden bekend gemaakt aan de medewerkers(met name voor de eigen situatie)			
Er wordt met de OR overlegd over de maatregelen die n.a.v. de RIE moeten worden getroffen			
De OR en de werkgever maken op basis van de RIE afspraken over de prioriteiten			
Met de werknemers wordt overlegd over de te treffen maatregelen op hun eigen werkplek			
De OR en de werkgever maken afspraken over de tijdsplanning van de te treffen maatregelen?			
Dit alles wordt vastgelegd in een 'maatregelenplan' of 'plan van aanpak'			
Dit maatregelenplan is bekend bij de medewerkers, voor wat betreft de eigen afdeling/ functie of installatie			
Het plan voldoet aan de minimale eisen van een echt plan: wie is verantwoordelijk voor een maatregel, welke middelen, wanneer uitvoeren			
Er zijn afspraken binnen het management over de voortgangsbewaking en -rapportage			
Er zijn afspraken met de OR over de voortgangsbewaking en -rapportage gemaakt			

15

De voortgang van het maatregelenplan wordt ten minste jaarlijks schriftelijk gerapporteerd			
Over deze rapportage wordt vooraf met de OR overleg gepleegd			
De medewerkers worden goed op de hoogte gehouden van de voortgang van het maatregelenplan			
TOTAALSCORE HOOFDSTUK IV (Aan de slag)			

16

HOOFDSTUK V: RESULTAAT!?

	JA	NEE	TOELICHTING/ KOMMENTAAR
De plannen uit het plan van aanpak worden daadwerkelijk voor meer dan 60% en op tijd ten uitvoer gebracht			
De RIE resulteert ook voor de werknemers in merkbaar betere arbeidsomstandigheden			
De meest recente RIE komt goed overeen met de huidige situatie in het bedrijf (is dus niet verouderd)			
De resultaten van de uitgevoerde plannen worden minimaal 1x per jaar grondig doorgesproken en geëvalueerd met de OR			
De resultaten van de uitgevoerde plannen worden minimaal 1x per jaar grondig doorgesproken en geëvalueerd met de medewerkers			
Dankzij de RIE is arbeidsomstandighedenbeleid geen brandjes blussen meer			
De RIE heeft er toe geleid dat risico's preventief onderkend en aangepakt worden			
TOTAALSCORE HOOFDSTUK V (Resultaat)			

Verwerking checklist RIE

Maak de score op per blok en per hoofdstuk: hoeveel keer 'ja', hoeveel keer 'nee'

Scoretabel:

Blok/ Hoofdstuk	Ja	Nee	Kommentaar
H0: HOEVER IS MEN			
H1: GANG VAN ZAKEN			
* vooroverleg OR			
* planning en uitvoering			
* betrokkenheid werknemers			
* overleg over inhoud			
* overleg over evaluatie			
* overleg over vervolg			
* slotvragen H1			
H2: INHOUD INVENTARISATIE			
H3: EVALUATIE EN ADVIEZEN			
* score evaluatie			
* score adviezen			
H4: AAN DE SLAG			
H5: RESULTAAT			
TOTAALSCORE			

Deze verwerking levert vanzelf een overzicht van positieve en negatieve punten binnen het RIE proces op, en daarmee de aandachtspunten voor OR en/of VGWM-commissie. Om niet te verzuipen kan het zinvol zijn om voor elk hoofdstuk te bepalen:

--> 3 aspecten die er positief uit springen en die de OR niet verloren wil laten gaan

--> 3 niet zo positieve punten waar de OR aandacht voor zal vragen